

Vetenskapen i Samhället under ett decennium

– en analys av SOM-undersökningarna 2002–2010

VA-rapport 2012:2

Förord

Vetenskap & Allmänhet, VA, arbetar för att öka intresset och engagemanget för kunskap. Föreningen vill åstadkomma fler samtal om forskning med utgångspunkt i frågor som berör människor. För att undersöka attityderna till kunskap, vetenskap och forskare gör VA studier av hur allmänheten och olika grupper i samhället ser på dessa områden och undersöker också forskares inställning till dialog.

I projektet *Vetenskapen i Samhället* studerar VA och SOM-institutet vid Göteborgs universitet sedan 2002 opinionen i Sverige på det vetenskapliga området med hjälp av den årliga SOM-undersökningen. VAs referensgrupp för opinionsundersökningar, under ledning av Björn Fjæstad, medverkar vid utformningen av frågorna.

Kärnan i undersökningen utgörs av frågor om förtroende för forskare och forskning, samt om viljan att satsa på spetsforskning i Sverige inom olika områden. I denna skrift, *Vetenskapen i Samhället under ett decennium – en analys av SOM-undersökningarna 2002–2010*, VA-rapport 2012:2, presenterar Sören Holmberg, professor emeritus i statsvetenskap, och Lennart Weibull, professor i massmedieforskning en analys av hur opinionen utvecklats i dessa frågor sedan mätningarna startade 2002.

Undersökningarna och analysen har genomförts med stöd av Riksbankens Jubileumsfond. Rapporten får gärna citeras med angivande av VA som källa. Denna och övriga studier kan också hämtas från www.v-a.se.

Vi hoppas att rapporten ska väcka intresse och stimulera till samtal om vetenskapens roll i samhället, och också ge värdefull kunskap i arbetet med att utveckla former för att stärka dialogen mellan allmänhet och forskare.

Vetenskap & Allmänhet i mars 2012

Karin Hermansson
Kanslichef

Cissi Billgren Askwall
Generalsekreterare

med stöd från

Riksbankens
Jubileumsfond

Innehåll

1. Svenska folkets förtroende för forskning 2002–2010	6
Stabilt förtroende för universitet och högskolor	7
Ökande skillnader mellan hög- och lågutbildade	7
Folkpartister har högst förtroende för forskning	8
Stödet för forskning minskar bland lågutbildade	9
Forskningsförtroendet bör inte tappas!	11
2. Tabellbilaga	12
3. Om undersökningen	30

I.

Svenska folkets förtroende
för forskning 2002–2010

Sören Holmberg & Lennart Weibull

Forskningsprojektet *Vetenskapen i Samhället (ViS)* under ledning av Sören Holmberg och Lennart Weibull har i samarbete med SOM-institutet och föreningen *Vetenskap & Allmänhet, VA*, studerat hur förtroendet för universitet/högskolor, olika forskningsområden och forskare förändrats under åren 1997/2002 till 2010. ViS har därtill också undersökt hur svenska folkets vilja att satsa på spetsforskning inom olika vetenskapsområden förändrats under de senaste tio åren. Den följande redovisningen beskriver hur mätresultaten har förändrats bland samtliga svarande och efter kön, ålder, utbildningsnivå, ideologisk vänster-högerposition och partisynpati. Förtroenderesultat visas för universitet/högskolor, för forskare som grupp och för sex olika ämnesområden (medicin, teknik, naturvetenskap, samhällsvetenskap, utbildningsvetenskap och humaniora). Viljan att satsa på spetsforskning redovisas för sju områden (cancer, miljö, energi, genforskning, historia, rymden och IT).

Stabilt förtroende för universitet och högskolor

När det gäller förtroendet för *universitet/högskolor* visar resultaten andelen svarande

de med ett mycket eller ganska stort förtroende på en femgradig skala. Stabiliteten är påfallande. Förtroendet har varken gått upp eller ned under den undersökta perioden sedan 1997 och det är under hela perioden få som har ett lågt förtroende. Det är också i huvudsak stabilt mellan olika grupper: yngre och högtutbildade har genomgående ett högre förtroende än äldre och lågutbildade, medan det inte finns några större skillnader mellan män och kvinnor. Om vi jämför resultaten för de två första mätåren med motsvarande resultat för de två senaste mätåren kan vi notera små förändringar för de flesta sociala och politiska grupper. Mest nedåt har förtroendet för universiteten gått bland lågutbildade. Mest uppåt har det gått bland sympatisörer till Kristdemokraterna.

Ökande skillnader mellan hög- och lågutbildade

Resultaten för förtroendet för gruppen *forskare* gäller andelen svarande som på en femgradig skala anger ett mycket stort förtroende, och då kan vi se en svag nedgång i tilltron sedan början på 2000-talet. Nedgången syns främst bland de äldsta och bland lågutbildade,

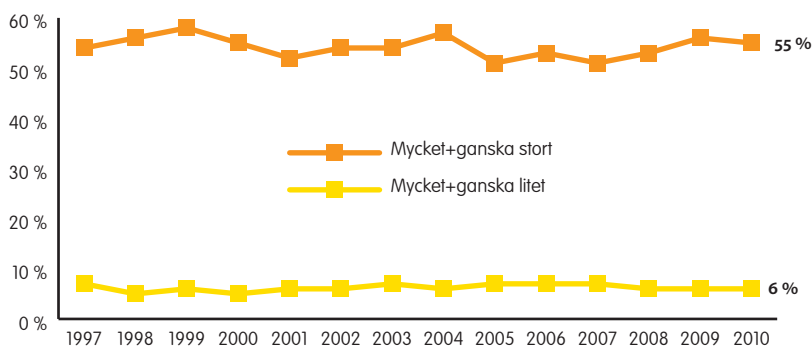
men är också större bland kvinnor än bland män. Bland högtutbildade är förtroendet för forskare högre än bland lågutbildade och mönstret är oförändrat sedan 2002/03.

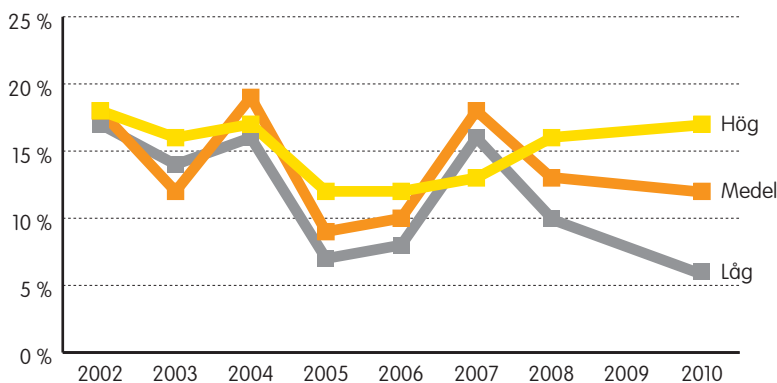
Redovisningen av förtroendet för forskningen inom de olika fakultetsområdena gäller andelen som på en femgradig skala uppger ett mycket stort förtroende. När det gäller området *medicin* har förtroendet sjunkit något – mest bland äldre, bland lågutbildade, bland människor i mitten på vänster-högskalan och bland sympatisörer till Moderaterna. Störst ökning i förtroendet för medicinsk forskning kan noteras för anhängare till Miljöpartiet när vi jämför resultaten 2002 med resultaten 2010.

Även för området *teknik* har förtroendet gått ned något sedan 2002 – tydligen bland lågutbildade. En uppgång i förtroendet för teknisk forskning kan främst iakttas bland sympatisörer till Miljöpartiet och Vänsterpartiet. Förtroendet för teknikforskning är alla år större bland män än bland kvinnor samt flertalet år större bland hög- än bland lågutbildade.

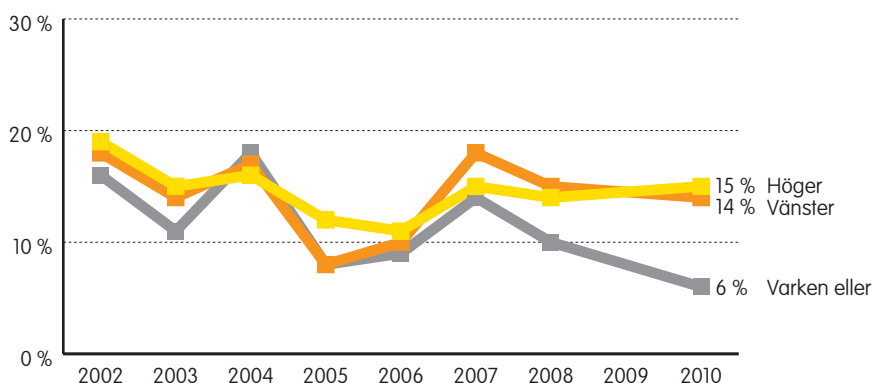
Fakultetsområdet *naturvetenskap* uppvisar en viss ökning i förtroendet sedan 2002. De grupper som har mest påtagliga förtroendeökningar är MP- och FP-an-

Figur 1. Förtroende för universitet/högskolor 1997–2010

Figur 2: Andel med mycket stort förtroende för det sätt på vilket forskare sköter sitt arbete, uppdelat efter utbildningsnivå.

Figur 3: Andel med mycket stort förtroende för forskare uppdelat efter hur de svarande placerar sig på en politisk vänster-höger-skala.

hängare, högutbildade och yngre medelålders. En grupp som även här visar på ett minskande förtroende är lågutbildade. En annan grupp med ett nedåtgående förtroende för naturvetenskap är sympatisörer med Kristdemokraterna. Det generella mönstret är att högutbildade alla år har ett större förtroende för naturvetenskap än övriga.

Områdena *samhällsvetenskap, utbildningsvetenskap* och *humaniora* visar alla tre på en svag uppgång i forskningsförtroendet. I samtliga fall är förtroendeuppgången mest synlig bland sympatisörer till Vänsterpartiet och Miljöpartiet. Och i samtliga fall finns det en grupp som tvärt emot trenden tappar i förtroende. Den gruppen är de

långutbildade. Högutbildade har framför allt större förtroende än lågutbildade när det gäller humaniora medan utbildningsskillnaderna genomgående är mindre i synen på samhällsvetenskaplig forskning.

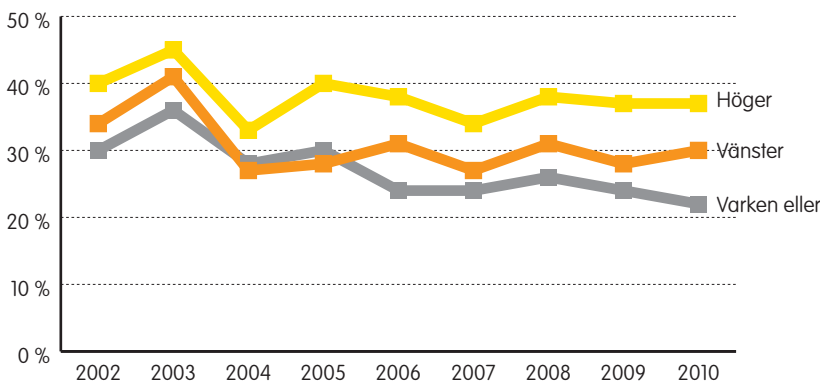
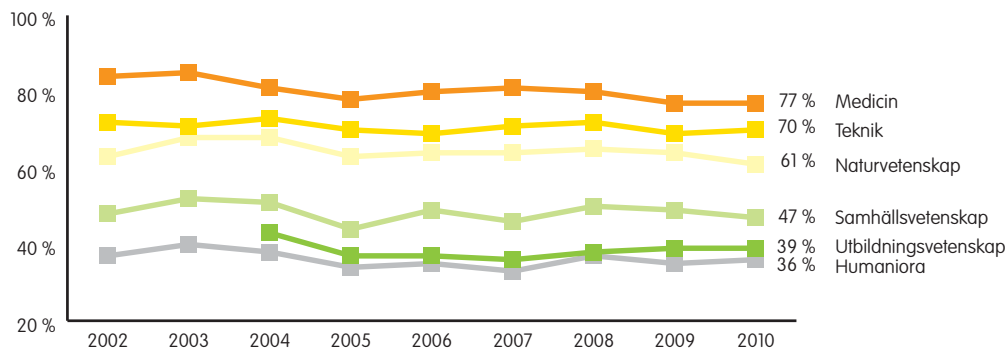
Genomsnittligt sett över alla de sex studerade fakultetsområdena har andelen svarande med ett mycket stort förtroende inte minskat mellan 2002 och 2010. För två sociala grupper kan vi dock se relativt tydliga ökning. Det gäller för de allra yngsta och framförallt för högutbildade. För två andra sociala grupper kan vi iaktta ännu tydligare nedgångar i det genomsnittliga förtroendet. De grupperna är de äldsta och personer med låg utbildning.

Folkpartister har högst förtroende för forskning

Partipolitiskt uppvisar S-sympatisörer en klar genomsnittlig förtroendeminskning, liksom KD-sympatisörer, medan främst MP- men också V-anhängare har ett uppåtgående forskningsförtroende. Sverigedemokraternas sympatisörer kan inte särskiljas i mätningarna förrän från och med år 2007, men sedan dess har SD-sympatisörers förtroende för samtliga sex undersökta forskningsområden ökat från mycket låga nivåer till fortfarande låga nivåer 2010. Bland de olika partiernas sympatisörer 2010 har SD-anhängare lägst förtroende av alla för forskning inom medicin och samhällsvetenskap. När det gäller teknisk

Figur 4. Förtroende för forskning inom olika områden 2002–2010 (andel mycket eller ganska stort förtroende)

Figur 5. Andel med mycket stort förtroende för forskning inom medicin, uppdelat efter hur den svarande placerar sig själv på en politisk vänster-högskala.

och utbildningsvetenskaplig forskning har C-sympatisörer lägst förtroende. För naturvetenskap och humaniora har KD-sympatisörer lägst tilltro.

I andra ändan av skalan toppar FP-anhängare med högst förtroende 2010 när det gäller medicin och naturvetenskap. M-sympatisörer har högre förtroende än övriga partisympatisörer när det gäller teknik och samhällsvetenskap (här tillsammans med V-anhängare). Högst förtroende när det gäller forskning inom utbildningsvetenskap, inom humaniora och inom samhällsvetenskap (här tillsammans med M-anhängare) har sympatisörer med Vänsterpartiet.

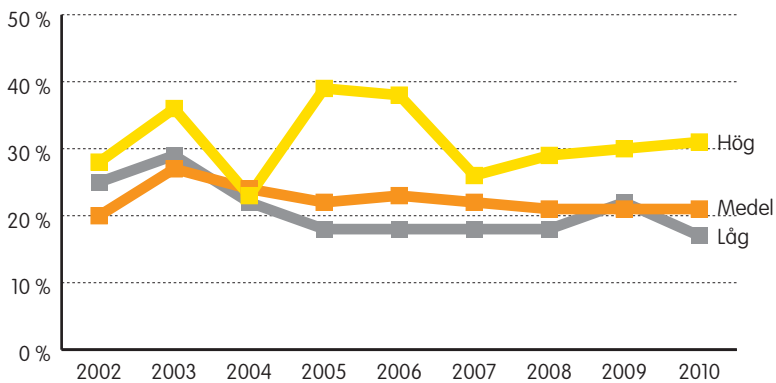
Som framgått varierar förtroendet för forskningen förhållandevis mycket

mellan sympatisörer av olika partier. Om vi beräknar den genomsnittliga andelen som uppger ett mycket stort förtroende för våra sex undersökta forskningsområden får vi följande rangordning för de olika partiernas anhängare. Högst andel med ett genomsnittligt mycket stort förtroende återfinns vi bland sympatisörer till Folkpartiet (23 procent). Därefter kommer sympatisörer till Miljöpartiet med ett snitt på 21 procent. V- och M-sympatisörer hamnar på ett genomsnitt på 20 procent, följda av S- och C-sympatisörer med ett snitt på klart lägre 15 procent. I botten återfinns sympatisörer till Sverigedemokraterna med ett genomsnitt på endast 12 procent.

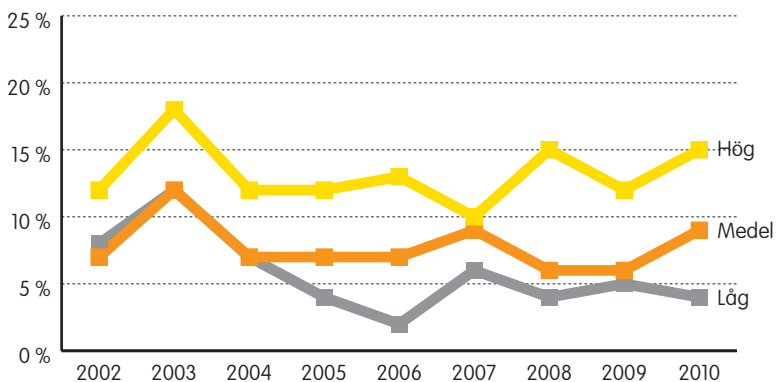
Stödet för forskning minskar bland lågutbildade

När det gäller vilka områden svenska folket tycker det är viktigt att satsa på har *cancer*, *genteknik*, *rymden* och *IT* tappat något i stöd sedan början av 2000-talet medan *historia* och *energi* vunnit ett något ökat stöd. *Miljöforskning* har samma stöd 2010 som 2002. Dock bör det noteras att alla förändringar är mycket små, med ett möjligt undantag för genteknikforskningen där minskningen är störst.

Genomsnittligt sett har forskningsstödet (=andel som anger ”mycket viktigt” att satsa) minskat mest bland lågutbildade och bland de yngsta. Bland högutbildade (men inte bland de

Figur 6. Allmänt sett, hur stort förtroende har du för den forskning som bedrivs i Sverige inom teknik? Andel som svarar mycket stort, uppdelat efter utbildningsnivå.

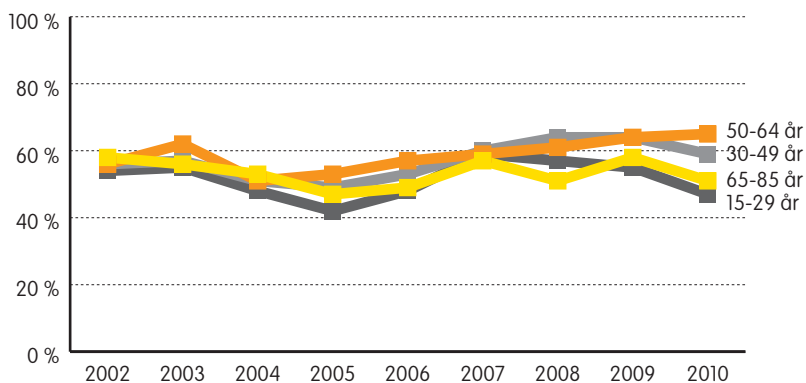
Figur 7. Andel med mycket stort förtroende för forskning inom humaniora, uppdelat efter utbildningsnivå.

äldsta) har tvärtom det genomsnittliga stödet för forskningssatsningar ökat något. När det gäller kön har stödet för forskningssatsningar ökat något bland kvinnor samtidigt som det minskat något bland män. Gamla skillnader mellan kvinnor och män när det gäller vad man vill forskningssatsa på finns dock kvar. Kvinnor mer än män vill 2010 forskningssatsa på cancer, miljö, genteknik och historia. Män mer än kvinnor tycker IT- och rymdforskning är mycket viktigt. När det gäller energiforskning tycker kvinnor och män att det är lika viktigt att forskningssatsa. Nedgången i viljan att forskningssatsa bland män är särskilt tydlig när det gäller genteknik.

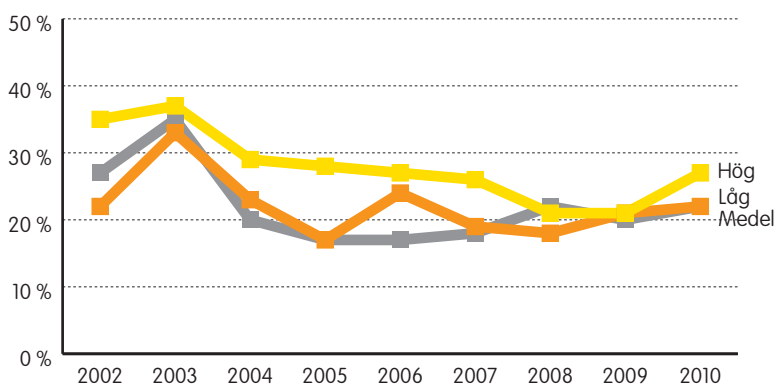
Bland de olika partiernas anhängare 2010 tycker SD-sympatisörer det är minst viktigt att satsa på forskning när det gäller miljö, genteknik, energi, IT och cancer (här tillsammans med V-anhängare). Historia vill C-sympatisörer satsa minst på medan rymdforskning har svagast stöd bland KD-anhängare. Vänder vi på resultatet och ser på vilka partiets anhängare det är som i högst utsträckning tycker det är viktigt med forskningssatsningar hamnar S-sympatisörer högst när det gäller cancerforskning, FP-anhängare för forskning om genteknik och rymden (här tillsammans med C- och SD-sympatisörer), sympatisörer till Miljöpartiet när det gäller miljö- och energiforskning, V-sympatisörer för historia och M-anhängare för IT.

Om vi ser på genomsnittet 2010 för hur viktigt de olika partiernas väljare tycker det är med forskningssatsningar inom våra sju undersökta områden hamnar MP-sympatisörer överst med ett snitt på 44 procent som tycker forskningssatsningar är mycket viktiga. Därefter följer V-, FP-, M-, C- och S-anhängare med genomsnitt mellan 36 och 39 procent. På en klar sistaplats återfinns Sverigedemokraternas anhängare med ett resultat på enbart 27 procent.

Sverigedemokraternas sympatisörer har lägst genomsnittligt förtroende för olika former av forskning och de är också de som tycker forskningssatsningar är minst viktiga. Miljöpartiets och Folkpartiets sympatisörer illustrerar det motsatta

Figur 8. Andel som anser det vara mycket viktigt att satsa på forskning inom miljö, uppdelat efter ålder.

Figur 9. Andel som anser det vara mycket viktigt att satsa på forskning inom genteknik, uppdelat efter utbildningsnivå.

mönstret. MP- och FP-anhängare tenderar att ha högst förtroende för forskning och de tenderar också att vilja satsa mest på forskning.

Forskningsförtroendet bör inte tappas!

Det finns ett samband mellan förtroende för forskning och viljan att forskningssatsa. Ju högre forskningsförtroende desto mer vill man satsa på spetsforskning. Och omvänt, ju lägre allmänt förtroende för forskning desto mer tveksam är man till att satsa på världsbästa forskning i Sverige. Undersökningsresultaten visar att ett tydligt samband verkligen existerar bland

svenska folket. Sambandet är inte alltid speciellt starkt, men det finns där. Forskningsförtroende skall alltså helst inte tappas om vi vill att svenska folket skall fortsätta att stödja en offensiv svensk forskningspolitik.

Forskningsprojektet Vetenskapen i Samhället (ViS)

Forskningsprojektet Vetenskapen i Samhället (ViS) är ett samarbete mellan den ideella föreningen *Vetenskap & Allmänhet (VA)* och SOM-institutet som inleddes inom ramen för den nationella SOM-undersökningen 2002. Projektet leds av Sören Holmberg och Lennart Weibull vid SOM-institutet. Föreliggande rapport har sammanställts med hjälp av biträdande undersökningsledare Ylva Mattsson-Wallinder.

2.

Tabellbilaga

Tabell 1: Mycket eller ganska stort förtroende för universitet/högskolor 1997-2010, fördelat över kön, ålder, utbildning, ideologisk orientering och partisympati (procent)

	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Samtliga	54	56	58	55	53	54	54	57	51	53	51	52	55	55
Kön														
Kvinna	57	56	57	52	53	54	53	55	52	53	50	53	55	56
Man	57	56	59	59	52	54	55	59	50	54	52	52	56	54
Ålder														
16-19 år ¹	61	59	66	64	69	69	65	75	68	62	67	58	64	65
20-29 år	64	63	68	60	59	57	63	58	59	64	62	59	66	64
30-39 år	59	57	57	59	55	57	56	62	54	57	56	60	60	63
40-49 år	51	52	54	54	51	52	49	61	49	54	48	53	56	56
50-64 år	49	57	55	50	49	52	51	51	47	52	45	49	52	51
65-85 år	49	53	54	53	47	49	51	51	45	46	46	46	49	48
Utbildning														
Låg	46	47	48	43	38	43	41	45	42	41	38	38	37	39
Medel	52	53	55	55	52	52	52	55	49	51	49	50	54	53
Hög	68	71	73	68	65	65	68	69	61	65	63	65	68	67
Subjektiv familjeklass														
Arbetarhem	50	49	52	49	43	48	47	50	45	47	46	47	50	49
Lägre tjm.hem	57	60	60	59	57	59	59	59	52	57	50	59	62	60
Högre tjm.hem	65	68	75	69	71	64	67	72	62	66	67	70	66	72
Företagarhem	59	56	60	60	52	53	57	58	49	50	48	50	54	55
Vänster-höger														
Vänster	54	56	57	56	54	55	57	59	54	56	54	55	57	59
Varken eller	51	50	52	47	47	48	45	48	46	48	42	45	50	46
Höger	59	62	64	63	58	57	61	65	53	55	56	58	58	58
Partisympati														
V	51	52	53	50	54	54	59	61	53	61	53	52	57	59
S	57	54	55	55	50	53	52	54	52	52	50	50	55	52
C	48	66	56	58	44	51	46	54	52	55	55	54	53	57
FP	58	71	73	64	65	61	61	69	56	64	57	63	61	62
M	57	60	63	62	60	57	61	59	52	54	55	55	58	58
KD	43	56	57	56	50	50	57	58	46	46	44	59	57	59
MP	57	60	68	56	57	57	54	65	52	59	54	64	60	65
SD	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	36	37	26	33

Kommentar: Frågan lyder: 'Allmänt sett, hur stort förtroende har du för det sätt på vilket följande institutioner och grupper sköter sitt arbete?'. Svartalternativen är "mycket stort förtroende", "ganska stort förtroende", "varken stort eller litet förtroende"; "ganska litet förtroende" samt "mycket litet förtroende". Resultaten visar andelen som svarat att deras förtroende för universitet/högskolor är "mycket stort/ganska stort". Procenten har beräknats bland personer som besvarat enkätfrågan vad gäller universitet/högskolor.

Källa: Den nationella SOM-undersökningen.

Tabell 2: Mycket stort förtroende för forskare 2002–2010, fördelat över kön, ålder, utbildning, ideologisk orientering och partisympati (procent)

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Samtliga	18	14	17	9	10	16	13	-	12
Kön									
Kvinna	21	13	19	11	10	18	13	-	12
Man	15	14	16	8	10	15	13	-	13
Ålder									
15–29 år	20	16	21	15	18	21	17	-	16
30–49 år	17	11	16	7	9	17	15	-	16
50–64 år	15	12	16	8	8	12	11	-	10
65–85 år	19	18	19	11	8	18	12	-	8
Utbildning									
Låg	17	14	16	7	8	16	10	-	6
Medel	18	12	19	9	10	18	13	-	12
Hög	18	16	17	12	12	13	16	-	17
Subjektiv familjeklass									
Arbetarhem	16	13	16	8	10	16	11	-	10
Lägre tjm.hem	17	12	17	8	9	13	14	-	13
Högre tjm.hem	22	19	20	16	12	20	20	-	19
Företagarhem	17	13	20	10	12	14	12	-	16
Vänster-höger									
Vänster	18	14	17	8	10	18	15	-	14
Varken eller	16	11	18	8	9	14	10	-	6
Höger	19	15	16	12	11	15	14	-	15
Partisympati									
V	18	16	19	11	12	21	14	-	10
S	17	13	17	7	10	18	14	-	11
C	17	13	15	12	10	16	18	-	10
FP	21	13	21	12	12	16	17	-	17
M	18	18	18	12	13	14	12	-	15
KD	18	9	13	12	5	20	17	-	12
MP	18	14	19	9	7	14	11	-	13
SD	-	-	-	-	-	15	7	-	6

Kommentar: Frågan lyder: 'Allmänt sett, hur stort förtroende har du för det sätt på vilket följande grupper sköter sitt arbete?' Svarsalternativen är "mycket stort förtroende", "ganska stort förtroende", "varken stort eller litet förtroende"; "ganska litet förtroende" samt "mycket litet förtroende". Resultaten visar andelen som svarat att deras förtroende för forskare är "mycket stort". Procenten har beräknats bland personer som besvarat enkätfrågan vad gäller förtroende för forskare.

Källa: Den nationella SOM-undersökningen.

Tabell 3a: Mycket stort förtroende för forskning inom medicin, efter ålder, kön, utbildning, placering på vänster-högerskala samt partisympati (procent)

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Samtliga	35	41	30	33	32	29	32	31	31
Kön									
Kvinna	34	40	28	35	31	30	31	28	30
Man	35	41	31	31	33	27	32	33	32
Ålder									
15–29 år	29	36	30	35	26	29	29	26	32
30–49 år	32	40	27	31	34	28	33	29	33
50–64 år	38	38	29	32	30	27	30	28	29
65–85 år	39	50	35	37	37	33	35	37	31
Utbildning									
Låg	35	42	30	30	28	25	28	29	26
Medel	32	37	29	31	31	29	30	28	29
Hög	38	45	30	40	35	30	37	35	38
Subjektiv familjeklass									
Arbetarhem	32	39	25	29	30	25	28	26	28
Lägre tjm.hem	33	38	29	32	28	28	33	33	33
Högre tjm.hem	43	52	35	46	40	40	45	39	46
Företagarhem	39	41	40	42	33	27	29	34	31
Vänster-höger									
Vänster	34	41	27	28	31	27	31	28	30
Varken eller	30	36	28	30	24	24	26	24	22
Höger	40	45	33	40	38	34	38	37	37
Partisympati									
V	29	40	22	33	24	32	20	23	25
S	34	43	32	29	33	29	32	30	28
C	30	40	24	37	36	32	33	29	32
FP	40	41	36	41	41	33	38	40	41
M	43	48	35	39	35	33	38	35	35
KD	36	34	27	35	26	38	34	35	36
MP	24	26	22	23	25	18	21	21	35
SD	-	-	-	-	-	15	27	27	22

Kommentar: Frågan lyder: 'Allmänt sätt, vilket förtroende har du för den forskning som bedrivs inom Sverige inom följande områden?'. Svarsalternativen är 'mycket stort förtroende'; 'ganska stort förtroende'; 'varken stort eller litet förtroende'; 'ganska litet förtroende'; 'mycket litet förtroende' resp. 'ingen uppfattning'. Procentandelarna baseras på de som besvarat respektive delfråga (inkl. de utan uppfattning).

Källa: Den nationella SOM-undersökningen.

Tabell 3b: Mycket stort förtroende för forskning inom teknik, efter ålder, kön, utbildning, placering på vänster-högerskala samt partisynpat (procent)

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Samtliga	24	30	23	23	24	23	23	24	23
Kön									
Kvinna	20	23	18	22	19	20	20	20	20
Man	27	38	28	24	28	26	26	29	26
Ålder									
15–29 år	22	31	22	23	21	23	21	22	24
30–49 år	22	27	22	23	25	25	27	28	25
50–64 år	25	31	22	23	22	21	21	21	22
65–85 år	26	34	27	24	26	22	21	26	23
Utbildning									
Låg	25	29	22	18	18	18	18	22	17
Medel	20	27	24	22	23	22	21	21	21
Hög	28	36	23	39	38	26	29	30	31
Subjektiv familjeklass									
Arbetarhem	15	23	13	15	17	12	14	17	16
Lägre tjm.hem	16	23	19	21	15	20	24	23	25
Högre tjm.hem	28	40	24	34	31	31	34	23	34
Företagarhem	18	23	21	17	18	18	19	24	24
Vänster-höger									
Vänster	23	30	21	20	24	22	22	26	23
Varken eller	20	26	20	20	18	18	19	17	14
Höger	28	35	28	29	27	27	28	29	28
Partisympati									
V	16	28	16	26	20	24	13	27	24
S	24	31	23	19	26	20	23	23	19
C	19	27	14	29	22	28	26	16	16
FP	28	35	25	29	36	27	33	35	27
M	29	37	32	27	26	28	27	27	28
KD	26	28	18	20	20	29	25	19	25
MP	17	22	22	18	17	23	17	20	25
SD	-	-	-	-	-	11	17	24	17

Kommentar: Frågan lyder: 'Allmänt sätt, vilket förtroende har du för den forskning som bedrivs inom Sverige inom följande områden?'. Svarsalternativen är 'mycket stort förtroende'; 'ganska stort förtroende'; 'varken stort eller litet förtroende'; 'ganska litet förtroende'; 'mycket litet förtroende' resp. 'ingen uppfattning'. Procentandelarna baseras på de som besvarat respektive delfråga (inkl. de utan uppfattning).

Källa: Den nationella SOM-undersökningen.

Tabell 3c: Mycket stort förtroende för forskning inom naturvetenskap, efter ålder, kön, utbildning, placering på vänster-högerskala samt partisympati (procent)

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Samtliga	18	25	18	20	19	19	20	20	20
Kön									
Kvinna	17	23	17	20	18	20	19	18	19
Man	18	27	19	19	19	18	21	22	22
Ålder									
15–29 år	19	26	17	25	21	22	19	22	22
30–49 år	16	25	18	18	20	19	25	22	22
50–64 år	20	24	18	21	16	16	17	18	20
65–85 år	16	26	18	17	19	20	19	18	17
Utbildning									
Låg	16	22	14	14	10	13	12	13	11
Medel	14	21	17	18	17	17	18	17	17
Hög	24	33	23	27	27	25	29	27	30
Subjektiv familjeklass									
Arbetarhem	11	16	7	9	11	6	10	12	9
Lägre tjm.hem	9	14	10	10	7	12	12	12	15
Högre tjm.hem	13	20	12	18	13	15	13	12	14
Företagarhem	10	13	13	11	10	7	13	9	17
Vänster-höger									
Vänster	17	26	18	18	16	19	20	22	22
Varken eller	13	20	15	16	15	14	15	13	12
Höger	23	30	20	25	23	21	25	23	24
Partisympati									
V	16	27	16	23	13	20	16	20	21
S	15	24	16	16	17	16	19	19	16
C	18	19	10	24	21	22	18	13	17
FP	21	29	25	27	30	22	27	26	31
M	25	30	22	22	23	22	24	20	23
KD	21	23	16	16	15	21	22	15	11
MP	16	21	19	20	20	24	20	20	30
SD	-	-	-	-	-	8	9	19	13

Kommentar: Frågan lyder: 'Allmänt sätt, vilket förtroende har du för den forskning som bedrivs inom Sverige inom följande områden?'. Svarsalternativen är 'mycket stort förtroende'; 'ganska stort förtroende'; 'varken stort eller litet förtroende'; 'ganska litet förtroende'; 'mycket litet förtroende' resp. 'ingen uppfattning'. Procentandelarna baseras på de som besvarat respektive delfråga (inkl. de utan uppfattning).

Källa: Den nationella SOM-undersökningen.

Tabell 3d: Mycket stort förtroende för forskning inom samhällsvetenskap, efter ålder, kön, utbildning, placering på vänster-högerskala samt partisympati (procent)

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Samtliga	11	15	10	11	10	10	12	11	12
Kön									
Kvinna	11	15	10	12	10	11	12	11	12
Man	10	15	9	9	10	9	11	12	11
Ålder									
15–29 år	13	14	11	15	14	13	13	13	13
30–49 år	10	15	8	10	12	10	14	14	14
50–64 år	10	14	10	11	8	9	12	10	12
65–85 år	10	18	11	10	8	9	7	8	8
Utbildning									
Låg	12	17	10	8	6	8	7	10	8
Medel	9	12	8	10	11	9	11	10	10
Hög	13	17	12	14	12	12	15	14	16
Subjektiv familjeklass									
Arbetarhem	20	28	18	18	22	18	20	21	18
Lägre tjm.hem	26	30	25	23	20	24	22	27	28
Högre tjm.hem	31	44	29	36	34	34	33	30	35
Företagarhem	28	31	34	27	23	22	29	25	26
Vänster-höger									
Vänster	12	19	10	11	10	10	12	13	12
Varken eller	8	13	9	10	7	9	10	8	6
Höger	11	14	10	11	11	10	12	13	15
Partisympati									
V	11	22	11	14	8	16	9	12	15
S	11	16	10	10	11	10	13	12	8
C	9	12	8	14	9	9	10	6	11
FP	11	13	11	14	13	14	14	14	14
M	11	18	11	10	10	10	13	11	15
KD	12	9	5	9	9	12	7	7	8
MP	9	15	9	10	13	11	13	10	14
SD	-	-	-	-	-	0	4	12	7

Kommentar: Frågan lyder: 'Allmänt sätt, vilket förtroende har du för den forskning som bedrivs inom Sverige inom följande områden?'. Svarsalternativen är 'mycket stort förtroende'; 'ganska stort förtroende'; 'varken stort eller litet förtroende'; 'ganska litet förtroende'; 'mycket litet förtroende' resp. 'ingen uppfattning'. Procentandelarna baseras på de som besvarat respektive delfråga (inkl. de utan uppfattning).

Källa: Den nationella SOM-undersökningen.

Tabell 3e: Mycket stort förtroende för forskning inom utbildningsvetenskap, efter ålder, kön, utbildning, placering på vänster-högerskala samt partisympati (procent)

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Samtliga	-	-	9	9	8	8	8	8	10
Kön									
Kvinna	-	-	9	10	9	10	10	10	11
Man	-	-	9	7	8	6	6	7	8
Ålder									
15–29 år	-	-	11	11	11	9	10	10	11
30–49 år	-	-	7	9	9	9	11	10	11
50–64 år	-	-	9	6	7	7	6	7	9
65–85 år	-	-	11	9	6	8	6	6	7
Utbildning									
Låg	-	-	10	7	5	6	7	8	6
Medel	-	-	8	7	8	9	7	6	9
Hög	-	-	9	12	11	9	12	11	12
Subjektiv familjeklass									
Arbetarhem	-	-	7	7	8	5	8	9	8
Lägre tjm.hem	-	-	8	8	7	9	9	8	12
Högre tjm.hem	-	-	10	14	13	13	8	8	11
Företagarhem	-	-	12	8	4	8	8	9	9
Vänster-höger									
Vänster	-	-	10	9	9	7	9	11	12
Varken eller	-	-	8	8	7	8	7	6	6
Höger	-	-	7	8	8	9	8	8	10
Partisympati									
V	-	-	11	12	7	7	8	11	16
S	-	-	9	8	9	8	10	11	10
C	-	-	6	13	6	8	10	3	4
FP	-	-	9	9	13	12	8	6	11
M	-	-	9	7	8	9	8	6	10
KD	-	-	5	8	8	7	3	5	6
MP	-	-	9	10	10	7	9	6	11
SD	-	-	-	-	-	3	3	12	6

Kommentar: Frågan lyder: 'Allmänt sätt, vilket förtroende har du för den forskning som bedrivs inom Sverige inom följande områden?'. Svarsalternativen är 'mycket stort förtroende'; 'ganska stort förtroende'; 'varken stort eller litet förtroende'; 'ganska litet förtroende'; 'mycket litet förtroende' resp. 'ingen uppfattning'. Procentandelarna baseras på de som besvarat respektive delfråga (inkl. de utan uppfattning).

Källa: Den nationella SOM-undersökningen.

Tabell 3f: Mycket stort förtroende för forskning inom humaniora, efter ålder, kön, utbildning, placering på vänster-högerskala samt partisympati (procent)

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Samtliga	9	13	8	8	8	8	9	8	10
Kön									
Kvinna	10	14	9	9	8	10	10	9	11
Man	7	13	8	6	8	7	7	7	9
Ålder									
15–29 år	10	13	10	11	11	11	10	10	11
30–49 år	9	14	7	8	10	10	11	10	12
50–64 år	9	13	8	7	7	6	8	6	10
65–85 år	7	15	9	5	6	8	6	6	6
Utbildning									
Låg	8	12	7	4	2	6	4	5	4
Medel	7	12	7	7	7	9	6	6	9
Hög	12	18	12	12	13	10	15	12	15
Subjektiv familjeklass									
Arbetarhem	8	13	6	6	7	6	7	8	8
Lägre tjm.hem	9	12	8	8	6	10	10	9	14
Högre tjm.hem	12	20	13	15	15	12	12	10	12
Företagarhem	7	10	11	8	5	7	10	7	11
Vänster-höger									
Vänster	10	16	9	7	8	8	11	11	13
Varken eller	7	11	7	7	6	7	6	5	5
Höger	9	14	9	9	9	9	9	7	11
Partisympati									
V	9	18	9	12	10	12	10	11	18
S	10	14	6	6	8	7	11	9	8
C	8	11	7	10	6	10	7	5	8
FP	11	14	8	10	15	14	9	10	12
M	8	14	11	8	9	8	9	6	11
KD	8	9	7	5	6	9	3	5	5
MP	9	15	13	8	10	10	11	8	13
SD	-	-	-	-	-	-	1	7	7

Kommentar: Frågan lyder: 'Allmänt sätt, vilket förtroende har du för den forskning som bedrivs inom Sverige inom följande områden?'. Svarsalternativen är 'mycket stort förtroende'; 'ganska stort förtroende'; 'varken stort eller litet förtroende'; 'ganska litet förtroende'; 'mycket litet förtroende' resp. 'ingen uppfattning'. Procentandelarna baseras på de som besvarat respektive delfråga (inkl. de utan uppfattning).

Källa: Den nationella SOM-undersökningen.

Tabell 4a: Mycket viktigt att satsa på forskning om cancer, efter ålder, kön, utbildning, placering på vänster-högerskala samt partisynpati (procent)

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Samtliga	78	81	-	-	79	-	79	73	77
Kön									
Kvinna	80	85	-	-	81	-	84	77	82
Man	74	75	-	-	75	-	74	69	71
Ålder									
15-29 år	70	78	-	-	74	-	72	65	65
30-49 år	74	77	-	-	75	-	80	70	71
50-64 år	81	82	-	-	79	-	79	74	83
65-85 år	86	86	-	-	87	-	84	82	84
Utbildning									
Låg	86	87	-	-	83	-	87	80	86
Medel	77	79	-	-	80	-	81	74	75
Hög	69	76	-	-	73	-	72	69	73
Vänster-höger									
Vänster	77	82	-	-	78	-	79	73	78
Varken eller	78	80	-	-	78	-	80	71	74
Höger	77	80	-	-	79	-	78	75	77
Partisynpati									
V	73	81	-	-	67	-	67	60	69
S	81	82	-	-	84	-	85	78	82
C	78	81	-	-	80	-	83	73	78
FP	76	80	-	-	76	-	73	76	74
M	77	82	-	-	79	-	80	74	78
KD	79	77	-	-	79	-	77	67	79
MP	62	83	-	-	70	-	73	73	79
SD	-	-	-	-	-	-	74	81	69

Kommentar: Frågan lyder: 'Hur viktigt anser du det är att det i Sverige satsas på forskning på världsbästnivå inom följande områden?'. Respektive forskningsområde som framgår av tabellen redovisar andelen som svara "Mycket viktigt".

Källa: Den nationella SOM-undersökningen.

Tabell 4b: Mycket viktigt att satsa på forskning om miljö, efter ålder, kön, utbildning, placering på vänster-högerskala samt partisynpati (procent)

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Samtliga	57	58	51	49	53	60	59	61	57
Kön									
Kvinna	60	64	54	51	57	62	63	66	61
Man	52	52	48	46	48	56	54	56	53
Ålder									
15–29 år	54	55	48	42	48	59	57	55	47
30–49 år	56	57	51	49	53	60	64	64	59
50–64 år	56	62	51	53	57	59	61	64	65
65–85 år	58	56	53	47	49	57	51	58	51
Utbildning									
Låg	59	60	54	45	46	55	54	56	52
Medel	54	53	48	46	51	56	58	58	55
Hög	57	62	53	55	58	66	63	68	63
Vänster-höger									
Vänster	61	69	60	53	61	66	66	68	64
Varken eller	56	56	47	47	52	58	59	59	54
Höger	51	51	45	47	46	55	53	57	54
Partisympati									
V	67	70	63	52	59	65	57	60	67
S	56	63	53	49	56	58	64	63	54
C	72	51	43	58	58	70	65	61	54
FP	54	54	49	49	49	59	65	68	56
M	47	52	45	43	43	55	51	56	55
KD	54	49	51	44	48	57	58	55	46
MP	75	80	74	71	75	83	75	83	82
SD	-	-	-	-	-	53	40	51	27

Kommentar: Frågan lyder: 'Hur viktigt anser du det är att det i Sverige satsas på forskning på världsbästnivå inom följande områden?'. Respektive forskningsområde som framgår av tabellen redovisar andelen som svarar "Mycket viktigt".

Källa: Den nationella SOM-undersökningen.

Tabell 4c: Mycket viktigt att satsa på forskning om energi, efter ålder, kön, utbildning, placering på vänster-högerskala samt partisynpat (procent)

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Samtliga	54	-	-	52	-	56	-	61	55
Kön									
Kvinna	46	-	-	46	-	48	-	48	50
Man	54	-	-	54	-	52	-	52	50
Ålder									
15-29 år	37	-	-	36	-	41	-	43	42
30-49 år	50	-	-	50	-	54	-	62	54
50-64 år	62	-	-	58	-	59	-	66	67
65-85 år	69	-	-	62	-	67	-	67	62
Utbildning									
Låg	63	-	-	52	-	56	-	60	54
Medel	46	-	-	48	-	51	-	56	55
Hög	56	-	-	58	-	63	-	68	63
Vänster-höger									
Vänster	55	-	-	52	-	57	-	65	60
Varken eller	52	-	-	47	-	52	-	54	52
Höger	57	-	-	57	-	57	-	65	59
Partisympati									
V	54	-	-	43	-	54	-	58	63
S	53	-	-	52	-	50	-	61	51
C	55	-	-	65	-	67	-	65	64
FP	54	-	-	49	-	64	-	74	57
M	57	-	-	56	-	57	-	65	59
KD	65	-	-	51	-	62	-	56	59
MP	55	-	-	57	-	68	-	69	75
SD	-	-	-	-	-	49	-	59	43

Kommentar: Frågan lyder: 'Hur viktigt anser du det är att det i Sverige satsas på forskning på världsbästnivå inom följande områden?'. Respektive forskningsområde som framgår av tabellen redovisar andelen som svarat "Mycket viktigt".

Källa: Den nationella SOM-undersökningen.

Tabell 4d: Mycket viktigt att satsa på forskning om genteknik, efter ålder, kön, utbildning, placering på vänster-högerskala samt partisympati (procent)

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Samtliga	27	35	24	20	23	21	20	21	23
Kön									
Kvinna	27	35	21	20	22	20	19	19	26
Man	28	34	26	21	24	22	21	22	22
Ålder									
15–29 år	23	30	23	15	18	17	19	16	16
30–49 år	26	33	22	21	22	19	21	18	22
50–64 år	31	39	26	20	27	24	19	24	29
65–85 år	29	38	26	24	25	25	21	24	27
Utbildning									
Låg	27	35	20	17	17	18	22	20	22
Medel	22	33	23	17	24	19	18	21	22
Hög	35	37	29	28	27	26	21	21	27
Vänster-höger									
Vänster	23	35	22	18	23	23	19	21	22
Varken eller	25	32	19	17	19	19	17	19	22
Höger	34	38	29	25	25	25	25	22	27
Partisympati									
V	20	34	23	13	17	22	8	18	25
S	23	36	19	18	23	20	20	21	22
C	20	33	16	19	23	22	13	21	22
FP	38	36	32	25	26	24	24	24	27
M	35	41	31	25	26	23	25	21	26
KD	29	35	20	17	18	22	16	8	26
MP	29	25	23	18	23	22	15	17	25
SD	-	-	-	-	-	13	20	31	17

Kommentar: Frågan lyder: 'Hur viktigt anser du det är att det i Sverige satsas på forskning på världsbästnivå inom följande områden?'. Respektive forskningsområde som framgår av tabellen redovisar andelen som svarar "Mycket viktigt".

Källa: Den nationella SOM-undersökningen.

Tabell 4e: Mycket viktigt att satsa på forskning om historia, efter ålder, kön, utbildning, placering på vänster-högerskala samt partisympati (procent)

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Samtliga	10	13	-	-	9	-	-	10	11
Kön									
Kvinna	9	13	-	-	8	-	-	10	13
Man	11	14	-	-	10	-	-	10	12
Ålder									
15–29 år	8	10	-	-	11	-	-	7	7
30–49 år	11	12	-	-	7	-	-	10	10
50–64 år	11	13	-	-	8	-	-	11	15
65–85 år	9	17	-	-	11	-	-	11	14
Utbildning									
Låg	10	14	-	-	10	-	-	9	12
Medel	7	12	-	-	8	-	-	9	11
Hög	13	14	-	-	9	-	-	11	13
Vänster-höger									
Vänster	10	16	-	-	8	-	-	11	14
Varken eller	8	12	-	-	11	-	-	12	11
Höger	12	12	-	-	8	-	-	8	11
Partisympati									
V	12	20	-	-	9	-	-	15	21
S	9	14	-	-	9	-	-	10	11
C	7	9	-	-	5	-	-	12	4
FP	9	12	-	-	6	-	-	12	10
M	12	16	-	-	10	-	-	6	12
KD	16	8	-	-	13	-	-	10	13
MP	11	11	-	-	9	-	-	9	16
SD	-	-	-	-	-	-	-	10	7

Kommentar: Frågan lyder: 'Hur viktigt anser du det är att det i Sverige satsas på forskning på världsbästnivå inom följande områden?'. Respektive forskningsområde som framgår av tabellen redovisar andelen som svara "Mycket viktigt".

Källa: Den nationella SOM-undersökningen.

Tabell 4f: Mycket viktigt att satsa på forskning om rymden, efter ålder, kön, utbildning, placering på vänster-högerskala samt partisympati (procent)

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Samtliga	-	-	9	-	6	7	5	8	-
Kön									
Kvinna	-	-	7	-	3	6	4	7	-
Man	-	-	10	-	8	7	6	9	-
Ålder									
15–29 år	-	-	12	-	9	8	8	12	-
30–49 år	-	-	8	-	6	7	7	8	-
50–64 år	-	-	8	-	5	5	3	7	-
65–85 år	-	-	7	-	3	7	2	7	-
Utbildning									
Låg	-	-	8	-	6	7	4	8	-
Medel	-	-	8	-	7	6	5	8	-
Hög	-	-	10	-	4	7	6	7	-
Vänster-höger									
Vänster	-	-	7	-	4	7	6	9	-
Varken eller	-	-	8	-	7	6	5	8	-
Höger	-	-	10	-	6	6	5	7	-
Partisympati									
V	-	-	10	-	5	11	2	7	-
S	-	-	6	-	6	7	6	9	-
C	-	-	4	-	5	6	3	10	-
FP	-	-	9	-	5	4	4	10	-
M	-	-	11	-	5	6	5	6	-
KD	-	-	8	-	5	12	6	2	-
MP	-	-	8	-	5	7	4	7	-
SD	-	-	-	-	-	5	4	10	-

Kommentar: Frågan lyder: 'Hur viktigt anser du det är att det i Sverige satsas på forskning på världsbästmått inom följande områden?'. Respektive forskningsområde som framgår av tabellen redovisar andelen som svarat "Mycket viktigt".

Källa: Den nationella SOM-undersökningen.

Tabell 4g: Mycket viktigt att satsa på forskning om IT, efter ålder, kön, utbildning, placering på vänster-högerskala samt partisympati (procent)

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Samtliga	28	-	28	-	22	-	-	-	27
Kön									
Kvinna	24	-	21	-	14	-	-	-	23
Man	32	-	34	-	30	-	-	-	32
Ålder									
15–29 år	25	-	25	-	19	-	-	-	24
30–49 år	31	-	28	-	24	-	-	-	28
50–64 år	31	-	30	-	23	-	-	-	31
65–85 år	20	-	28	-	19	-	-	-	26
Utbildning									
Låg	24	-	23	-	16	-	-	-	22
Medel	27	-	26	-	22	-	-	-	27
Hög	33	-	35	-	25	-	-	-	31
Vänster-höger									
Vänster	26	-	25	-	19	-	-	-	23
Varken eller	23	-	23	-	16	-	-	-	25
Höger	35	-	35	-	27	-	-	-	33
Partisympati									
V	23	-	21	-	18	-	-	-	24
S	25	-	27	-	19	-	-	-	23
C	22	-	18	-	20	-	-	-	26
FP	34	-	35	-	27	-	-	-	32
M	37	-	38	-	27	-	-	-	33
KD	28	-	24	-	20	-	-	-	25
MP	34	-	19	-	17	-	-	-	26
SD	-	-	-	-	-	-	-	-	15

Kommentar: Frågan lyder: 'Hur viktigt anser du det är att det i Sverige satsas på forskning på världsbästnivå inom följande områden?'. Respektive forskningsområde som framgår av tabellen redovisar andelen som svarat "Mycket viktigt".

Källa: Den nationella SOM-undersökningen.

Tabell 5: Områden som anses vara mycket viktigt att satsa på, efter förtroende för universitet/högskolor (procent)

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Samtliga									
Stort	54	54	57	51	53	51	52	55	55
Varken eller	40	39	37	43	40	42	41	39	39
Litet	6	7	6	6	7	7	7	6	6
Rymden									
Stort	-	-	10	-	6	8	6	9	-
Varken eller	-	-	5	-	4	5	3	6	-
Litet	-	-	12	-	7	7	7	11	-
Miljö									
Stort	58	61	53	53	55	62	63	64	62
Varken eller	54	54	46	44	50	56	54	60	52
Litet	49	54	50	40	51	55	46	52	53
Cancer									
Stort	77	82	-	-	79	-	79	73	79
Varken eller	78	78	-	-	77	-	80	74	74
Litet	72	76	-	-	81	-	73	72	75
Energi									
Stort	56	-	-	57	-	60	-	64	62
Varken eller	50	-	-	48	-	51	-	60	53
Litet	55	-	-	46	-	56	-	51	50
Genteknik									
Stort	28	37	27	21	24	26	21	22	26
Varken eller	28	32	18	19	21	16	19	18	20
Litet	15	34	23	19	34	18	16	24	24
IT									
Stort	32	-	32	-	24	-	-	-	33
Varken eller	23	-	21	-	18	-	-	-	21
Litet	20	-	21	-	19	-	-	-	21
Historia									
Stort	10	15	-	-	9	-	-	11	13
Varken eller	11	11	-	-	8	-	-	8	11
Litet	7	16	-	-	8	-	-	10	13

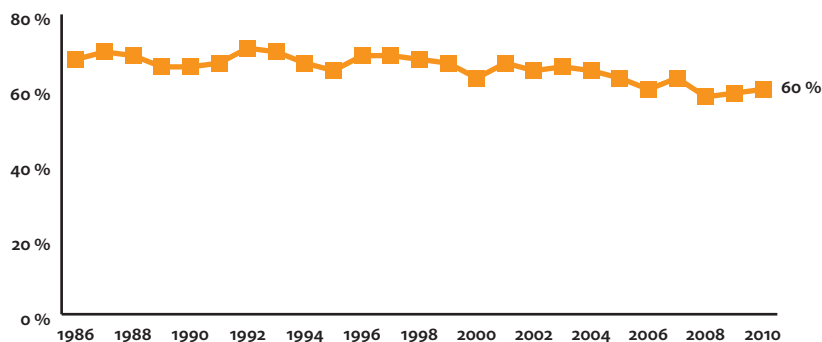
Kommentar: Frågan lyder: 'Hur viktigt anser du det är att det i Sverige satsas på forskning på världsbästnivå inom följande områden?'. Respektive forskningsområde som framgår av tabellen redovisar andelen som svarat "Mycket viktigt".

Källa: Den nationella SOM-undersökningen.

3.

Om undersökningen

Figur 10. Svarsfrekvens i Riks-SOM-undersökningen, 1986–2010 (procent av nettourvalet)

Om den nationella SOM-undersökningen

SOM-institutet vid Göteborgs universitet genomför varje höst sedan 1986 en nationell frågeundersökning – *Riks-SOM* – i syfte att kartlägga den svenska allmänhetens vanor och attityder på temat samhälle, politik och medier (förkortningen SOM står för Samhälle Opinion Medier). Data samlas in via postala enkäter, och varje undersökning genomförs under i huvudsak samma förutsättningar för att resultaten från de olika åren ska vara jämförbara.

SOM-institutet är ett samarbete mellan vid Göteborgs universitet mellan Statsvetenskapliga institutionen och Institutionen för journalistik, medier och kommunikation (JMG). En rad forskningsprojekt medverkar i Riks-SOM-undersökningen – flertalet med förankring i någon av dessa två institutioner, men även externa projekt deltar regelbundet.

Resultaten från Riks-SOM-undersökningarna redovisas i årliga publikationer där de medverkande forskarna presenterar analyser baserade på de senaste resultaten, med fokus, där det är möjligt, på långsiktiga opinions- och medietrender. Information om Riks-SOM-undersökningen 2010 finns publicerad i Nilsson, Åsa & Vernersdotter, Frida "Den nationella SOM-undersökningen 2010", i Holmberg, Sören, Weibull, Lennart och Oscarsson, Henrik

(red.) *Lycksalighetens ö*. SOM-institutet, Göteborgs universitet.

Undersökningsupplägg

Riks-SOM-undersökningen har sedan starten 1986 genomförts i form av en postenkät riktad till ett systematiskt sannolikhetsurval av Sveriges befolkning. Från och med 2009 års undersökning är åldersintervallet 16–85 år. I Riks-SOM 2000–2008 var åldersintervallet 15–85 år; 1992–1999 15–80 år; 1986–1991: 15–75 år. Utländska medborgare har ingått i urvalet sedan 1992.

Omfattningen av undersökningen har ökat efterhand både vad gäller antalet frågor och antalet svarspersoner. Från och med 2009 utgör Riks-SOM-undersökningen i själva verket tre parallella riksrepresentativa delundersökningar, vilka baseras på ett urval om vardera 3 000 personer, dvs. totalt 9 000 personer. Datainsamlingen för de tre formulären genomförs under identiska förutsättningar. I Riks-1 är frågornas tonvikt på politik och samhälle; Riks-2 har tonvikt på frågor om medier och kultur; Riks-3 på livsstil och hälsa. Ungefär en femtedel av frågorna är gemensamma för samtliga tre formulär. Frågorna som redovisas i föreliggande rapport är ställda i formuläret Riks-1.

Fältarbetet för Riks-SOM följer i huvudsak samma upplägg år från år. Hu-

vuddelen av datainsamlingsarbetet genomförs under hösten. Enkäten skickas ut i slutet av september månad. Under resterande del av fältperioden genomförs successivt en serie påminnelseinsatser postalt och per telefon. Fältarbetet avslutas senast under januari/februari månad. Redan vid novemberens utgång har i allmänhet drygt 90 procent av dem som slutligen kommer att medverka skickat tillbaka sin enkät.

Svarsfrekvens och bortfall

SOM-undersökningarna har sedan starten 1986 haft en relativt hög svarsfrekvens. För samhällsvetenskapliga postenkäter har svarsfrekvensen tidigare brukat ligga på mellan 60 och 70 procent, men det har under senare år blivit svårare att nå dessa nivåer. Figur tio illustrerar förändringen i svarsmönster för Riks-SOM-undersökningen år 1986–2010.

Svarsfrekvensen (netto) för den senaste SOM-undersökningen 2010 är 60 procent; 59 procent för Riks-1, 60 procent för Riks-2, och 61 procent för Riks-3.

De jämförelser som gjorts mellan svarspersonernas socioekonomiska sammansättning och befolkningens visar att Riks-SOM-undersökningens respondenter sammantaget speglar Sveriges befolkning mycket väl.

Riks-SOM-undersökningarnas upplägg, 1986–2010

År	Urvalsmetod	Antal formulär	Total urvalsstorlek	Medborgarskap	Åldrar
1986	Systematiskt sannolikhetsurval	1	2 500	Både sv. & utl.	15–75 år
1987–1998	"	"	"	Endast sv.	"
1989	"	"	"	Både sv. & utl.	"
1990–1991	"	"	"	Endast sv.	"
1992–1995	"	"	2 800	Både sv. & utl.	15–80 år
1996	"	"	2 841	"	"
1997	"	"	2 800	"	"
1998	"	2	5 600	"	16–80 år
1999	"	"	"	"	"
2000–2005	"	"	6 000	"	15–85 år
2006	"	"	6 050	"	"
2007	"	"	6 000	"	"
2008	"	"	"	"	"
2009	"	3	9 000	"	16–85 år
2010	"	"	"	"	"

Svarande och bortfall i Riks-SOM-undersökningen 2010

	Riks-1	Riks-2	Riks-3	Riks-4
Ursprungligt urval (brutto)	3 000	3 000	3 000	9 000
Bortdefinierade (naturligt bortfall)	238	242	227	707
Nettourval	2763	2764	2775	8302
Antal svarsvägrare/ej anträffade	1111	1111	1073	3295
Antal svarande	1652	1653	1702	5007
Svarsfrekvens (netto)	60 %	60 %	61 %	60 %

Kommentar: Med naturligt bortfall avses adress okänd, avflyttad; sjuk, institutionell vård; bortrest under fältperioden, studier/militärtjänstgöring på annan ort; ej svensktalande, ej kommunicerbar; bosatt/studerar/arbetar utomlands; förstånds-handikappad; avliden.

Den ideella föreningen **Vetenskap & Allmänhet, VA**, bildades 2002 för att främja dialog och öppenhet mellan allmänhet och forskare.

Kunskapsutveckling genom studier och opinionsundersökningar om:

- allmänhetens syn på forskning
- samhällsgruppers syn på och kontakter med forskning
- forskares samspel med omvärlden
- metoder för dialog

Samtal och workshops i nya former om forskning och forskningskommunikation

Kommunikation av andras och egna kunskaper och erfarenheter.

VA har ett 80-tal medlemsorganisationer som t.ex. myndigheter, högskolor, företag, folkbildningsorganisationer, fackförbund och forskningsfinansiärer. Dessutom finns individuella medlemmar.

Verksamheten finansieras av medlemsavgifter, fondmedel för olika projekt och ett bidrag från Utbildningsdepartementet.

Läs mer på www.v-a.se

va-rapport 2012:2

Vetenskap & Allmänhet